

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Πρώτωση πολιτικών νόμιμης μετανάστευσης, ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1233 σχετικά με ενιαία διαδικασία υποβολής αίτησης για τη χορήγηση στους υπηκόους τρίτων χωρών, ενιαίας άδειας διαμονής και εργασίας στην επικράτεια κράτους μέλους και σχετικά με κοινό σύνολο δικαιωμάτων για τους εργαζομένους από τρίτες χώρες που διαμένουν νομίμως σε κράτος μέλος, τροποποιήσεις του Κώδικα Μετανάστευσης και άλλες διατάξεις»

Ι. Γενικές παρατηρήσεις

Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, όπως το επεξεργάστηκε η Διαρκής Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, αποτελείται από έξι (6) Κεφάλαια (Α΄-ΣΤ΄) και εξήντα τρία (63) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου.

Το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 1 και 2) καθορίζει, κατά τον αντίστοιχο τίτλο, τον σκοπό και το αντικείμενο του νομοσχεδίου.

Με το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 3-8), υπό τον τίτλο «Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1233», ενσωματώνεται στην ελληνική έννομη τάξη η εν λόγω Οδηγία (εφεξής: Οδηγία), κατ' αντικατάσταση ή προσθήκη διατάξεων στο οικείο Κεφάλαιο Γ΄ του ισχύοντος Κώδικα Μετανάστευσης (ν. 5038/2023, ΦΕΚ Α΄ 81 – εφεξής Κώδικας), περί ενσωμάτωσης της Οδηγίας (ΕΕ) 2011/98 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 2011. Η τελευταία καταργείται, από την 22.05.2026 (άρθρο 19 υπό ενσωμάτωση Οδηγίας 2024/1233). Ειδικότερα, η προτεινόμενη ενσωμάτωση αφορά το άρθρο 1 της Οδηγίας, με το οποίο καθορίζονται ο σκοπός και το α-

ντικείμενό της και, κατ' επέκταση, του ως άνω Κεφαλαίου του Κώδικα (άρθρο 3 του νομοσχεδίου), το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω Κεφαλαίου (άρθρο 4), η διαδικασία έκδοσης ενιαίας διοικητικής πράξης που συνιστά τίτλο διαμονής πολίτη τρίτης χώρας και άδεια εργασίας του, κατά τον τύπο του Κανονισμού (ΕΚ) 1030/2002 (άρθρο 5), τα δικαιώματα που απορρέουν από την ενιαία άδεια (άρθρο 6), η ίση μεταχείριση των εργαζομένων πολιτών τρίτων χωρών, κατόχων ενιαίας άδειας (άρθρο 7), με τους εργαζόμενους Έλληνες πολίτες, καθώς και κυρώσεις σε βάρος του εργοδότη που παραβιάζει την ίση μεταχείριση (άρθρο 8).

Το Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 9-44), υπό τον τίτλο «Νόμιμη μετανάστευση πολιτών τρίτων χωρών», αφορά προσθήκες στους ορισμούς του άρθρου 4 του Κώδικα, κατ' ενσωμάτωση του άρθρου 2 της Οδηγίας (άρθρο 9), προσθήκες και νομοτεχνικές βελτιώσεις στο άρθρο 9 του Κώδικα, περί κατηγοριών αδειών διαμονής (άρθρο 10), την ηλεκτρονική υποβολή αίτησης χορήγησης άδειας διαμονής πολίτη τρίτης χώρας (άρθρο 11), την αίτηση ανανέωσης άδειας διαμονής (άρθρο 12), την αλλαγή κατηγορίας άδειας διαμονής (άρθρο 13), τη διάρκεια ισχύος της (άρθρο 14), ποινικές κυρώσεις σε βάρος παραβατών του Κώδικα (άρθρα 15 και 16), τη διαδικασία καθορισμού όγκου εισδοχής για παροχή εξαρτημένης εργασίας, εργασίας υψηλής εξειδίκευσης και εποχιακής εργασίας (άρθρο 17), τη διαδικασία εισδοχής (άρθρο 18), τη διάρκεια ισχύος της «Μπλε κάρτας της ΕΕ» (άρθρο 19) και της αρχικής άδειας διαμονής για απασχόληση ειδικού σκοπού, «τύπου Ε.3» (άρθρο 20), την άδεια διαμονής για εξαρτημένη εργασία κατόπιν μετάκλησης, «τύπου Ε.4» (άρθρο 21), τη διαμονή πολιτών τρίτων χωρών, «που μετακινούνται από επιχείρηση εγκατεστημένη σε τρίτη χώρα στην Ελλάδα στο πλαίσιο σύμβασης με ημεδαπή εταιρεία με σκοπό την κατασκευή και λειτουργία βιομηχανικών, τεχνολογικών, φαρμακευτικών ή άλλων υποδομών (τίτλος διαμονής τύπου «Ζ.13»» (άρθρο 22), «που αιτούνται την εισδοχή για εργασία σε επιχειρήσεις του Εθνικού Μητρώου Νεοφυών Επιχειρήσεων (τίτλος διαμονής κατηγορίας Ζ.13Α - «Tech-Visa»» (άρθρο 23) ή «έχουν γίνει δεκτοί σε ΑΕΙ, Ν.Π.Π.Ε. και Κολλέγια της χώρας, ως επισκέπτες καθηγητές (τίτλος διαμονής τύπου «Ζ.14»» (άρθρο 24), ή «διαθέτουν υψηλά εκπαιδευτικά προσόντα και αιτούνται την εισδοχή για αναζήτηση εργασίας ή επαγγελματικής δραστηριότητας («Talent Visa» - τίτλος διαμονής τύπου «Ζ.15»» (άρθρο 25), ή είναι «φοιτητές ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης της αλλοδαπής που έχουν συνάψει συμφωνίες με Κολλέγια και οι οποίοι αιτούνται την εισδοχή για την παρακολούθηση μαθημάτων και την πρακτική άσκηση στο πλαίσιο των σπουδών τους (Τίτλος διαμονής τύπου «Ζ.16»» (άρθρο 26). Το εν λόγω Κεφάλαιο περιλαμβάνει, επίσης, διατάξεις για τη χορήγηση Δελτίου Διαμονής σε μέλη

οικογένειας Έλληνα πολίτη, τύπου «Ο.3» ή «Μ.3» (άρθρα 27 και 28), για τη διάρκεια ισχύος αδειών διαμονής για επενδυτικούς λόγους (άρθρο 29) και για λόγους σπουδών (άρθρο 30), για τον αριθμό ωρών εργασίας, με καθεστώς μερικής απασχόλησης, πολιτών τρίτων χωρών, που έχουν λάβει άδεια διαμονής για λόγους σπουδών, «Η.1» (άρθρο 31), για τις άδειες διαμονής, τύπου «Η.3», που χορηγείται σε σπουδαστές και ερευνητές, πολίτες τρίτων χωρών, με σκοπό την αναζήτηση εργασίας ή την επιχειρηματικότητα (άρθρο 32), τύπου «Η.5.1», για επαγγελματική κατάρτιση, τύπου «Η.5.2», για σπουδές σε Κολλέγια (άρθρο 33), και τύπου «Η.7», που χορηγείται σε υποτρόφους και συμμετέχοντες σε ειδικά προγράμματα (άρθρο 34), για τις άδειες διαμονής τύπου «Α», για ανθρωπιστικούς και εξαιρετικούς λόγους (άρθρο 35), για την ανάκληση ή απώλεια του καθεστώτος επί μακρόν διαμένοντος (άρθρο 36), για τα αποδεικτικά επαρκούς γνώσης της ελληνικής γλώσσας και στοιχείων ελληνικής ιστορίας και πολιτισμού, που απαιτείται για την απόκτηση του καθεστώτος του επί μακρόν διαμένοντος (άρθρο 37), για την άδεια διαμονής δεκαετούς διάρκειας, τύπου «Μ.2» (άρθρο 38), για άδεια διαμονής σε πολίτες του Ηνωμένου Βασιλείου «καθώς και στα μέλη των οικογενειών τους, ανεξαρτήτως ιθαγένειας, οι οποίοι υπάγονται στις διατάξεις της Συμφωνίας Αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση (C 384 I/1/12.11.2019)» (άρθρο 39), για άδεια διαμονής σε διαπιστευμένους ανταποκριτές ξένου τύπου και τα μέλη της οικογένειάς τους, καθώς και, υπό προϋποθέσεις, για άδεια διαμονής «δεύτερης ευκαιρίας» σε πολίτες τρίτων χωρών «που κατείχαν οριστικό τίτλο διαμονής ή δελτίο διαμονής για πέντε (5) έτη τουλάχιστον, (...), του οποίου η ισχύς έχει λήξει ή η έκδοση και επίδοσή του έχουν λάβει χώρα μετά τη λήξη του, κατά το τελευταίο έτος πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος άρθρου, και αυτός δεν ανανεώθηκε ή ανακλήθηκε ή η αίτησή ανανέωσής του απορρίφθηκε» (άρθρο 40), για τη διαδικασία εκκαθάρισης και καταστροφής αρχείων του διοικητικού φακέλου πολίτη τρίτης χώρας, μετά την ψηφιοποίησή τους (άρθρο 41), για την κοινωνική ένταξη των πολιτών τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στη χώρα (άρθρο 42), για τη σύσταση «Επιτροπής Συντονισμού της Μεταναστευτικής Πολιτικής και της Κοινωνικής Ένταξης», υπό την προεδρία του Γενικού Γραμματέα Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου (άρθρο 43), και την προσθήκη εξουσιοδοτικών διατάξεων στον Κώδικα (άρθρο 44).

Το Κεφάλαιο Δ' (άρθρα 45-46) περιλαμβάνει μεταβατικές διατάξεις σχετικά με εκκρεμείς αιτήσεις πολιτών τρίτων χωρών για χορήγηση ή ανανέωση άδειας διαμονής (άρθρο 45), καθώς και την κατάργηση περίπτωση πλήρωσης του όρου ένταξης στην ελληνική κοινωνία, όπως προβλέπεται στο Κώ-

δικα, ως προϋπόθεσης για τη χορήγηση καθεστώτος επί μακρόν διαμένοντος (άδειας διαμονής τύπου «M1») σε πολίτη τρίτης χώρας (άρθρο 46).

Το Κεφάλαιο Ε' (άρθρα 47-62), υπό τον τίτλο «Λοιπές διατάξεις», περιλαμβάνει ρυθμίσεις, οι οποίες, μεταξύ άλλων, τροποποιούν υφιστάμενες νομοθετικές διατάξεις. Ειδικότερα: καθιερώνει τη λειτουργία μόνο τριμελών (αντί και μονομελών) Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφύγων στην Αρχή Προσφύγων, κατ' επίκληση πρόσφατης νομολογίας του ΣτΕ (βλ. την από 30-10-2019 Έκθεση του Επιστημονικού Συμβουλίου της Βουλής επί του νομοσχεδίου «Περί Διεθνούς Προστασίας και άλλες διατάξεις», παρατήρηση 17, με επίκληση παλαιότερης νομολογίας), και θεσπίζει αντίστοιχες νομοτεχνικές προσαρμογές στις σχετικές διατάξεις (άρθρα 47-49), καταργεί τη δυνατότητα το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου να συνάπτει προγραμματικές συμβάσεις με μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ), κοινωφελή ιδρύματα και κληροδοτήματα, πιστωτικά ιδρύματα και ειδικούς χρηματοοικονομικούς οργανισμούς, και θεσπίζει αντίστοιχη δυνατότητα σύναψης προγραμματικών συμβάσεων με την Εκκλησία της Ελλάδος και τα από αυτήν συνιστώμενα νομικά πρόσωπα (άρθρο 50), ορίζει, με αντίστοιχες νομοτεχνικές προσαρμογές, την Αρχή Διαφάνειας ως Αρχή Ελέγχου της υλοποίησης μέτρων στήριξης σε διμερή συμφωνία μεταξύ της Ελληνικής κυβέρνησης και της κυβέρνησης της Ελβετίας (άρθρο 51), ορίζει προϋποθέσεις για κατά προτεραιότητα χορήγηση ανανέωσης αδειών διαμονής επί αιτήσεων υποβληθεισών από το έτος 2022 και εντεύθεν (άρθρο 52), αυξάνει τη διάρκεια χρονικής ισχύος του Δελτίου Διαμονής που χορηγείται στα συντηρούμενα μέλη της οικογένειας του πολίτη της Ένωσης και στο πρόσωπο που είναι σύντροφός του (άρθρο 53), αναμορφώνει το πλαίσιο παροχής δυνατότητας να χορηγούνται ουσίες, προς υποκατάσταση της εξάρτησης των πολιτών τρίτων χωρών από εξαρτησιογόνες ουσίες, από το προσωπικό του Εθνικού Οργανισμού Πρόληψης και Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων (Ε.Ο.Π.Α.Ε.) σε χώρους, υποδομές και οριοθετούμενα τμήματα δομών του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου (άρθρο 54), παρέχει τη δυνατότητα για παράταση της θητείας των προϊσταμένων υπηρεσιών του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου για πέντε (5) έτη, καθώς και για κατ' εξαίρεση άπαξ «αρχική» τοποθέτηση ή διορισμό άλλων, με ταυτόχρονη παύση των ήδη υπηρετούντων στις αντίστοιχες θέσεις (άρθρο 55), τροποποιεί το πλαίσιο εγγραφής στο Μητρώο Ελληνικών και Ξένων Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και στο Μητρώο Μελών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων της Γενικής Γραμματείας Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου (άρθρο 56), προβαίνει σε νομοτεχνικές βελτιώσεις ρυθμίσεων σχετικά με την υποδοχή, τη διεθνή

προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών, και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών (άρθρο 57), ρυθμίζει ζητήματα αποζημίωσης για εργασία καθ' υπέρβαση του υποχρεωτικού ωραρίου του προσωπικού των υπηρεσιών υποστήριξης και εποπτείας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού και των Διευθύνσεων Αλλοδαπών και Μετανάστευσης των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων (άρθρο 58), θεσπίζει πλαίσιο απόλυσης, υπό τον όρο της επιστροφής τους στη χώρα προέλευσης, αλλοδαπών κρατούμενων που εκτίουν ποινή φυλάκισης (άρθρο 59), ρυθμίζει οικονομικές εκκρεμότητες του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου σχετικά με εκτελεστικές συμβάσεις παροχής υπηρεσιών διαχείρισης εγκαταστάσεων στο πλαίσιο της Συμφωνίας Πλαίσιο «Παροχή υπηρεσιών Διαχείρισης Εγκαταστάσεων (Facilities Management) κάθε τύπου Δομών Προσωρινής Υποδοχής και Φιλοξενίας αιτούντων άσυλο προσφύγων και μεταναστών και συναφών υποδομών και εγκαταστάσεων, καθώς και κτιριακών υποδομών κάθε Υπηρεσίας αρμοδιότητας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου», δαπάνες σύμβασης για το έργο «Υπηρεσίες Συντήρησης της νέας δομής στη νήσο Λέρο στο πλαίσιο του έργου «Κατασκευή Περιφερειακών Υπηρεσιών, δομών και διακριτών χώρων του άρθρου 8 του ν. 4375/2016 στα νησιά Σάμο, Κω και Λέρο» και απρόβλεπτες δαπάνες μεταφοράς λυμάτων από τη Δομή Νέας Μαλακάσας (άρθρο 60), και τροποποιεί διατάξεις σχετικά με την αποζημίωση υπηρεσίας αλλοδαπής, υπαλλήλων Κλάδου Διοικητικής και Λογιστικής Υποστήριξης Υπουργείου Εξωτερικών (άρθρο 61), καθώς και διατάξεις σχετικά με το πλαίσιο σύναψης συμβάσεων υπηρεσιών υποστήριξης στη διαδικασία χορήγησης θεωρήσεων σε τοπικό επίπεδο για την υποστήριξη των Προξενικών Αρχών και των Προξενικών Γραφείων Διπλωματικών Αρχών (άρθρο 62).

Το Κεφάλαιο ΣΤ' περιλαμβάνει το ακροτελεύτιο άρθρο 63.

Επισημαίνεται συναφώς, ότι επί της COM(2023) 716/final/15.11.2023 πρότασης Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, «για τη δημιουργία Δεξαμενής Ταλέντων της ΕΕ» από πολίτες τρίτων χωρών, η οποία διανύει το στάδιο της πρώτης ανάγνωσης ενώπιον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της ΕΕ, έχουν διατυπώσει Γνώμη (Πρωτόκολλα 1 και 2 Συνθήκης Λισαβόνας - άρθρα 32Α και 41Β ΚΤΒ), θετική ως προς την τήρηση των αρχών της επικουρικότητας και αναλογικότητας, οι Επιτροπές Ευρωπαϊκών Υποθέσεων και Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης της ΒτΕ, σε κοινή συνεδρίαση (7.2.2024). Πρόκειται για την «πρώτη πανευρωπαϊκή πλατφόρμα που θα παρέχει ευκαιρίες απασχόλησης σε άτομα που αναζητούν εργασία από τρίτες χώρες και διαθέτουν τις δεξιότητες που απαιτούνται, για να εργαστούν σε επαγγέλματα με ελλείψεις σε ολόκληρη την ΕΕ,

σε όλα τα επίπεδα δεξιοτήτων. Θα βοηθήσει τους εργοδότες να εντοπίζουν κατάλληλους υποψηφίους, καθώς θα μπορούν να καταχωρίζουν τα προφίλ τους στην πλατφόρμα, τα άτομα που αναζητούν εργασία από τρίτες χώρες και διαμένουν εκτός της ΕΕ. Επιπλέον, με την παροχή σαφών και διαφανών διαδικτυακών διαδικασιών ενημέρωσης, για τη μετανάστευση και την αναγνώριση των προσόντων, καθώς και για τις συνθήκες διαβίωσης και εργασίας στο κράτος μέλος πρόσληψης, η δεξαμενή ταλέντων της ΕΕ θα στηρίξει τους εργοδότες και τα άτομα που αναζητούν εργασία στη διεξαγωγή των διαδικασιών πρόσληψης και, ως εκ τούτου, θα βελτιώσει την πρόσβαση σε νόμιμες οδούς.» (C(2024)4235 final/13.6.2024 απαντητική επιστολή Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς την ΒτΕ).

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 6

Κατά την προτεινόμενη ενσωμάτωση στην ελληνική έννομη τάξη του άρθρου 11 της Οδηγίας, μέσω αντικατάστασης του οικείου άρθρου του Κώδικα, «επιτρέπεται στον κάτοχο αρχικής ενιαίας άδειας διαμονής να αλλάξει εργοδότη πριν από τη λήξη του ελάχιστου χρονικού διαστήματος απασχόλησης των έξι (6) μηνών: α) σε περίπτωση αιτιολογημένων περιπτώσεων σοβαρής παραβίασης από τον εργοδότη των όρων και προϋποθέσεων της σχέσης εργασίας, όπως αυτοί αποτυπώνονται στη σύμβαση εργασίας,». Η φράση «σε περίπτωση αιτιολογημένων περιπτώσεων» θα μπορούσε να αναδιατυπωθεί, ως «σε αιτιολογημένες περιπτώσεις».

Περαιτέρω, στην παρ. 5 του νέου άρθρου του Κώδικα, θα μπορούσε, από τη φράση «Η ανεργία αυτή καθαυτή δεν συνιστά λόγο ανάκλησης» να διαγραφεί η λέξη «αυτή», ως πλεοναστική.

2. Επί του άρθρου 7 παρ. 4

Κατά την εν λόγω διάταξη, με την οποία προτείνεται ενσωμάτωση της παραγράφου 3 του άρθρου 12 της Οδηγίας, «Το δικαίωμα ίσης μεταχείρισης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1, δεν θίγει το δικαίωμα των αρμόδιων υπηρεσιών μιας στάσης να ανακαλούν ή να απορρίπτουν την ενιαία άδεια διαμονής που εκδίδεται για σκοπούς άλλους πλην της εργασίας και η οποία όμως παρέχει πρόσβαση στην αγορά εργασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Κώδικα».

Κατά τη διατύπωση της υπό ενσωμάτωση διάταξης της Οδηγίας, «Το δικαίωμα ίσης μεταχείρισης κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 δεν θίγει το δικαίωμα του κράτους μέλους να αφαιρεί ή να αρνείται να ανανεώσει την άδεια διαμονής που εκδίδεται βάσει της παρούσας οδηγίας, την άδεια διαμονής που εκδίδεται για άλλους σκοπούς πλην της εργασίας ή οποιαδήποτε άλλη άδεια εργασίας σε κράτος μέλος».

Υπό το φως των ανωτέρω, νομοτεχνικά αρτιότερη θα ήταν η ακόλουθη διατύπωση: «Το δικαίωμα ίσης μεταχείρισης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1, δεν θίγει το δικαίωμα των αρμόδιων υπηρεσιών μιας στάσης να ανακαλούν ή να απορρίπτουν αίτηση ανανέωσης ενιαίας άδειας διαμονής, που εκδίδεται για σκοπούς άλλους πλην της εργασίας, και η οποία, όμως, παρέχει πρόσβαση στην αγορά εργασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Κώδικα».

3. Επί του άρθρου 8

Κατά το προστιθέμενο στον Κώδικα Μετανάστευσης άρθρο 82B, «Στους εργοδότες που παραβιάζουν την αρχή της ίσης μεταχείρισης για τους πολίτες τρίτων χωρών κατόχους ενιαίας άδειας σύμφωνα με τις περ. α' και β' του άρθρου 82A, επιβάλλονται από τα αρμόδια όργανα της ανεξάρτητης αρχής Επιθεώρησης Εργασίας κυρώσεις (...)». Επισημαίνεται ότι, οι ανωτέρω περιπτώσεις α' και β' προτείνονται στο πλαίσιο παραγράφου 1 του άρθρου 82A που περιλαμβάνει, συνολικά, τέσσερις παραγράφους. Επομένως, άρτια θα ήταν η ακόλουθη διατύπωση: «Στους εργοδότες που παραβιάζουν την αρχή της ίσης μεταχείρισης για τους πολίτες τρίτων χωρών κατόχους ενιαίας άδειας σύμφωνα με τις περ. α' και β' της παρ. 1 του άρθρου 82A, επιβάλλονται (...) κυρώσεις».

Εξ άλλου, η κατά τα ως άνω ανεξάρτητη αρχή έχει συσταθεί υπό την επωνυμία «Επιθεώρηση Εργασίας» (άρθρο 102 του ν. 4808/2021, ΦΕΚ Α' 101). Επομένως, ακριβέστερη θα ήταν η εξής αναδιατύπωση: «επιβάλλονται από τα αρμόδια όργανα της ανεξάρτητης αρχής «Επιθεώρηση Εργασίας» κυρώσεις (...)».

4. Επί του άρθρου 9

Το εν λόγω άρθρο, στο πλαίσιο «Κεφαλαίου Γ'», υπό τον τίτλο «Νόμιμη μετανάστευση πολιτών τρίτων χωρών», αφορά την ενσωμάτωση του άρθρου 2 της Οδηγίας και, ως εκ τούτου, εντάσσεται συστηματικά στο προηγούμενο Κεφάλαιο Β' «Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1233».

Προτείνεται, ειδικότερα, μεταξύ άλλων, ενσωμάτωση του ορισμού της «ενιαίας διαδικασίας υποβολής αίτησης», ως προσθήκη περίπτωσης πγ. στο άρθρο 4 του Κώδικα, με τη διατύπωση: «κάθε διαδικασία που οδηγεί, βάσει ενιαίας αίτησης που υποβάλλεται από πολίτη τρίτης χώρας, σε απόφαση με σκοπό να του χορηγηθεί άδεια διαμονής για εργασία στην ελληνική επικράτεια».

Κατά τη διατύπωση της Οδηγίας, ως «ενιαία διαδικασία υποβολής αίτησης» ορίζεται «κάθε διαδικασία που οδηγεί, βάσει ενιαίας αίτησης που υποβάλλεται από υπήκοο τρίτης χώρας, ή από τον εργοδότη του εν λόγω υπήκοου τρίτης χώρας, με σκοπό να του χορηγηθεί άδεια διαμονής και εργασίας στην επικράτεια ενός κράτους μέλους, σε απόφαση σχετικά με την εν λόγω αίτηση για την ενιαία άδεια».

Συνεπώς, νομοτεχνικά αρτιότερη θα ήταν αναδιατύπωση του προς ψήφιση ορισμού, ως εξής: «πγ. «ενιαία διαδικασία υποβολής αίτησης»: κάθε διαδικασία που οδηγεί, βάσει ενιαίας αίτησης που υποβάλλεται από πολίτη τρίτης χώρας, με σκοπό να του χορηγηθεί άδεια διαμονής και εργασίας στην ελληνική επικράτεια, σε απόφαση σχετικά με την εν λόγω αίτηση για την ενιαία άδεια».

5. Επί του άρθρου 20

Έχει παραληφθεί η λέξη «διάρκειας» από τη φράση, «2. Η ισχύς της άδειας διαμονής είναι τριετούς, η οποία ανανεώνεται ανά τριετία (...)», όπως αυτή προτείνεται, κατ' αντικατάσταση της παραγράφου 2 του άρθρου 60 του Κώδικα.

6. Επί του άρθρου 21

Με το προς ψήφιση άρθρο προτείνεται η αντικατάσταση, στην περίπτωση α) της παραγράφου 3 του άρθρου 61 του Κώδικα, περί μετάκλησης εργαζομένου από τρίτη χώρα, των λέξεων «έγκυρη σύμβαση εργασίας για ένα (1) τουλάχιστον έτος», από τις λέξεις «νόμιμη σύμβαση εργασίας τουλάχιστον έξι (6) μηνών».

Εν τούτοις, στην προστιθέμενη στο ίδιο, ως άνω, άρθρο του Κώδικα, παράγραφο 7, προτείνεται αντίθετη διατύπωση που περιλαμβάνει τις λέξεις, «έγκυρη σύμβαση εργασίας», και όχι «νόμιμη σύμβαση εργασίας».

7. Επί του άρθρου 47

Με την παρ. 3 του παρόντος προστίθεται δεύτερο εδάφιο στην παρ. 5 του άρθρου 5 του ν. 4375/2016, ως εξής: «Η θητεία των μελών των Επιτροπών παρατείνεται έως τον διορισμό νέων μελών». Το πρώτο εδάφιο της ίδιας παραγράφου ορίζει ότι «[η] θητεία των μελών των Επιτροπών είναι τριετής και μπορεί να ανανεώνεται άπαξ σύμφωνα με την ανωτέρω διαδικασία».

Έχει κριθεί ότι: «[μ]ετά τη λήξη της θητείας των συλλογικών οργάνων η αντικατάστασή τους είναι υποχρεωτική και η εκ νέου συγκρότηση τους πρέπει να γίνει εντός εύλογου χρονικού διαστήματος στο πλαίσιο της χρηστής διοίκησης. Ωστόσο είναι ανεκτή η συνέχιση της λειτουργίας των συλλογικών οργάνων μετά την λήξη της θητείας των μελών τους και μέχρι την επιλογή νέων μόνο για εύλογο χρονικό διάστημα το οποίο κρίνεται κατά τις εκάστοτε συντρέχουσες περιστάσεις (ΝΣΚ 254/2019, Π. Δαγτόγλου, Γενικό Διοικητικό Δίκαιο 7η έκδοση 2015, εκδ. Σάκκουλα ΑΕ, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, σελ. 460-462). Και τούτο, χάριν της τήρησης της θεμελιώδους στο δημόσιο δίκαιο αρχής της συνεχούς και αδιατάρακτου λειτουργίας των υπό ουσιαστική έννοια δημοσίων υπηρεσιών, που εμφανίζουν αυξημένο κοινωνικό ενδιαφέρον και είναι απολύτως ουσιώδους σημασίας για την ζωή της ολότητας και απαραίτητοι για την θεραπεία των αναγκών του κοινού (πρβλ. ΣΤΕ 958/1978, Το Σύνταγμα 1978, σελ. 516-17)» (ΝΣΚ 75/2023).

Συναφώς, έχουν κριθεί και τα εξής: «(...) η αρχή της συνέχειας της λειτουργίας των νομικών προσώπων και οντοτήτων που αποτελούν δημόσια υπηρεσία, κατά την οργανική και λειτουργική του όρου έννοια, των οποίων οι αρμοδιότητες, που προβλέπονται από το νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας τους, εμφανίζουν αυξημένο κοινωνικό ενδιαφέρον λόγω των βασικών αναγκών στην ικανοποίηση των οποίων αποσκοπούν, επιτάσσει την συνεχή και αδιάλειπτη άσκηση των εν λόγω αρμοδιοτήτων, ώστε να αποτρέπεται η διακοπή της ικανοποίησης των βασικών κοινωνικών αναγκών που πρόκειται να ικανοποιηθούν, πολύ μάλλον όταν η ικανοποίηση των εν λόγω αναγκών έχει αναχθεί σε συνταγματική επιταγή, με συνέπεια να δικαιολογείται η συνέχιση της λειτουργίας των οργάνων τους (μονομελών και συλλογικών) και μετά την λήξη της θητείας τους και μέχρι την εντός εύλογου χρόνου επιλογή νέων, ώστε να ασκούνται οι αρμοδιότητές τους που ανάγονται σε θέματα επείγοντος χαρακτήρα και των οποίων η μετάθεση ασκήσεως από το όργανο που πρόκειται να επιλεγεί θα ισοδυναμούσε με ματαίωση ικανοποίησης της βασικής κοινωνικής ανάγκης στην οποία αποβλέ-

πει η αρμοδιότητα που πρόκειται να ασκηθεί και αυτό θα αποτελούσε διακοπή της λειτουργίας του εν λόγω νομικού προσώπου ή οντότητας που είναι ανεπίτρεπτη κατά την πιο πάνω βασική αρχή της συνέχειας λειτουργίας του (βλ. ΝΣΚ 231/2008, Ατομ., παρ. II-A). Τούτο δε επιβάλλεται, κατά την πιο πάνω αρχή, μόνον εντός του απολύτως αναγκαίου (εύλογου) χρόνου για την επιλογή του οργάνου που θα ασκήσει τις εν λόγω αρμοδιότητες, για να αποτραπεί ο κίνδυνος ματαίωσης ικανοποίησης βασικής κοινωνικής ανάγκης στην οποία αποβλέπει η αρμοδιότητα που πρόκειται να ασκηθεί» (ΝΣΚ 11/2024).

8. Επί του άρθρου 50

Η παρ. 1, μεταξύ άλλων, αφενός μεν, καταργεί την περ. β΄ της παρ. 1 του άρθρου 61 του ν. 4609/2019, που παρέχει στο Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής τη δυνατότητα να συνάπτει προγραμματικές συμβάσεις με μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) εγγεγραμμένες στο Εθνικό Μητρώο Ελληνικών και Ξένων ΜΚΟ της περίπτωσης γ΄ της παρ. 2 του άρθρου 31 του ν. 4375/2016, καθώς και με κοινωνικά ιδρύματα και κληροδοτήματα, πιστωτικά ιδρύματα και ειδικούς χρηματοοικονομικούς οργανισμούς, αφετέρου δε, θεσπίζει αντίστοιχη δυνατότητα σύναψης προγραμματικών συμβάσεων με την Εκκλησία της Ελλάδος και τα από αυτήν συνιστώμενα νομικά πρόσωπα.

Σχετικά με την ταυτότητα των ρυθμίσεων του Κεφαλαίου Ε΄, όπου περιλαμβάνεται και η παρούσα ρύθμιση, η αιτιολογική έκθεση αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι «αναδιαμορφώνεται το πλαίσιο σύναψης προγραμματικών συμβάσεων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, με κατάργηση της δυνατότητας απευθείας ανάθεσής τους σε ορισμένες κατηγορίες φορέων ιδιωτικού δικαίου, σε συμφωνία με το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο περί δημοσίων συμβάσεων (...)», ότι αναδείχθηκαν «ζητήματα νομικής ασάφειας και συμβατότητας με το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο περί δημοσίων συμβάσεων», καθώς και ότι «το ισχύον πλαίσιο εποπτείας των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων που δραστηριοποιούνται σε τομείς αυξημένης δημόσιας ευαισθησίας δεν παρέχει επαρκείς εγγυήσεις διαφάνειας, αποτροπής σύγκρουσης συμφερόντων και ορθής διαχείρισης δημόσιων και ενωσιακών πόρων, γεγονός που ενέχει κινδύνους για τη νομιμότητα και την αξιοπιστία της κρατικής δράσης».

Παρατηρείται ότι κατά την εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων, ως προς το μέρος τους με το οποίο θεσπίζουν απόλυτη εξαίρεση από τη δυνατότητα σύναψης προγραμματικών συμβάσεων, θα μπορούσε να τεθεί ζήτημα εναρμόνισης με τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της αναλογικότητας για τους φορείς που εξαιρούνται πλήρως, έναντι άλλων, για τους οποίους, υπό προϋποθέσεις, και κατά τη διακριτική ευχέρεια της Διοίκησης, παρέχεται δυνατότητα σύναψης τέτοιων, λαμβανομένης υπ' όψη και της επάρκειας (ειδικότητας και σαφήνειας) των δικαιολογητικών λόγων εξαίρεσης, αφενός μεν, κατά το μέρος που ανάγονται στο δημόσιο συμφέρον και τη συμβατότητα με την ενωσιακή νομοθεσία, αφετέρου δε, κατά το μέρος στο οποίο αναφέρονται στην επάρκεια υφιστάμενων εποπτικής φύσεως ρυθμίσεων της κοινής (εθνικής) νομοθεσίας, δοθέντος και του ότι η αιτιολογική έκθεση επί άλλου άρθρου του νομοσχεδίου, ήτοι του άρθρου 56, διαλαμβάνει για τις εκεί προτεινόμενες ρυθμίσεις, μεταξύ άλλων, τα εξής: «εξορθολογίζεται το θεσμικό πλαίσιο εποπτείας των Μ.Κ.Ο. που δραστηριοποιούνται στους τομείς της διεθνούς προστασίας, της μετανάστευσης και της κοινωνικής ένταξης, μέσω της καθιέρωσης σαφών και δεσμευτικών προϋποθέσεων εγγραφής στο Μητρώο Ελληνικών και Ξένων Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και της σύνδεσης της εγγραφής αυτής με τη δυνατότητα λήψης κρατικής ή ενωσιακής χρηματοδότησης και δραστηριοποίησης εντός των δομών του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου. Παράλληλα, επιδιώκεται η ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας, μέσω αποτελεσματικότερης αποτροπής σύγκρουσης συμφερόντων, του περιορισμού της οικονομικής εξάρτησης από το Δημόσιο και της αυστηροποίησης του ποινικού πλαισίου των φυσικών προσώπων που διοικούν ή εκπροσωπούν τις οργανώσεις, με σκοπό τη διασφάλιση της αξιοπιστίας του συστήματος και την προληπτική προστασία του δημοσίου συμφέροντος σε τομείς αυξημένης δημόσιας ευαισθησίας».

9. Επί του άρθρου 55

Το παρόν έχει τίτλο «»Διάρκεια θητείας προϊσταμένων υπηρεσιών του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου - Τροποποίηση παρ. 1 και 3 άρθρου 113 ν. 4674/2020».

Η παρ. 1, όπως θα ισχύει μετά την προτεινόμενη τροποποίησή της, ορίζει, μεταξύ άλλων, τα εξής: «α. Οι θέσεις του Διοικητή της Υπηρεσίας Ασύλου,

του Διοικητικού Διευθυντή της Αρχής Προσφυγών και του Διοικητή της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου μπορεί να πληρούνται από: (...) με τοποθέτηση, έπειτα από απόφαση του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου, εφόσον ο υπάλληλος ανήκει οργανικά στον φορέα, ή με απόσπαση και ανάθεση καθηκόντων, έπειτα από κοινή απόφαση των αρμοδίων οργάνων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, του Υπουργείου Εσωτερικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργείου, κατά παρέκκλιση από τις κείμενες διατάξεις, για πέντε (5) έτη και με δυνατότητα παράτασης άπαξ για επιπλέον πέντε (5) έτη, ή (ii) με διορισμό μετακλητού υπαλλήλου του κλάδου (...), ο οποίος διορίζεται με απόφαση του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου για θητεία πέντε (5) ετών, με δυνατότητα ισόχρονης παράτασης άπαξ. β. Ο Διοικητής της Υπηρεσίας Ασύλου, ο Διοικητικός Διευθυντής της Αρχής Προσφυγών και ο Διοικητής της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου μπορεί να παύονται πριν τη λήξη της θητείας τους είτε κατόπιν παραίτησής τους είτε λόγω αδυναμίας εκτέλεσης των καθηκόντων τους ή για άλλο σοβαρό λόγο που ανάγεται στην άσκηση των καθηκόντων τους. (...).

Η παρ. 2 ορίζει τα εξής: «Μετά την έναρξη ισχύος της παρ. 1, ο Υπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου ή οι, κατά περίπτωση, συναρμόδιοι Υπουργοί δύνανται, κατ' εξαίρεση, να προβούν άπαξ σε αρχική τοποθέτηση ή διορισμό στις θέσεις της παρ. 1, είτε νέων προσώπων που πληρούν τα προσόντα του άρθρου 113 του ν. 4674/2020, με ταυτόχρονη παύση όσων υπηρετούν σε αυτές κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, είτε εκ νέου των εν ενεργεία Διοικητών και Υποδιοικητών της Υπηρεσίας Ασύλου, της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης και του εν ενεργεία Διοικητικού Διευθυντή της Αρχής Προσφυγών του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου».

Η εν λόγω διάταξη, το περιεχόμενο της οποίας είναι διαφορετικό από αυτό της περ. β' της παρ. 1 του ίδιου άρθρου, θεσπίζει εκ του νόμου δυνατότητα άπαξ «αρχικής» τοποθέτησης ή διορισμού άλλων προσώπων με ταυτόχρονη παύση των ήδη υπηρετούντων στις εν θέματι θέσεις, ήτοι διαρκούς της θητείας τους. Θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας της ρύθμισης και ασφάλειας δικαίου, εφόσον αυτή είναι η βούληση

του νομοθέτη, η άσκηση της ανωτέρω διακριτικής ευχέρειας να ρυθμισθεί σε συνδυασμό με τη θέσπιση μεταβατικών διατάξεων ως προς τον τυχόν υπολειπόμενο χρόνο της θητείας των ήδη υπηρετούντων στις αντίστοιχες θέσεις.

Αθήνα, 3 Φεβρουαρίου 2026

Οι Εισηγητές
Νικόλαος Παπαχρήστος
Επιστημονικός Συνεργάτης
Ανδρέας Κούνδουρος
Προϊστάμενος του Τμήματος Ευρωπαϊκών Μελετών
Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής του
Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Ομότιμος Καθηγητής του
Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών